

CREATIVITATEA – ASPECT IMPORTANT ÎN PREGĂTIREA PROFESIONALĂ A SPECIALIȘTILOR DIN DOMENIUL EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI

Volcu Irina,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Moldova

Keywords: *creativity, creative learning, creative thinking, higher education, performance.*

Abstract. *This article talks about creativity as premise of performance in higher education of physical education and sport. At the present stage, the creative approach is the most efficient means in solving the problems of complex, social, economic, educational etc. The development of the creative potential of the future specialists in the field of physical education and sport as a necessity in order to make their professional preparation in accordance with current requirements and for life.*

Actualitatea

Creativitatea apare o dată cu omul, care a creat în întreaga sa istorie orașe, obiecte, mașini, poeme, sisteme etc. Faimosul sociolog american A. Maslow, citat de A. Roșca [3], afirma că „viața este un amestec personal de rutină și creativitate”.

În pofida acestora, de-a lungul anilor umanitatea a fost mai degrabă conservatoare decât inovatoare (schimbările realizându-se în urma violențelor revoluționare). Aspirația aceasta firească se explică prin faptul că până în anii '70 ai secolului XX, creativitatea nu a fost apreciată în măsura cuvenită, modificarea intervenind atunci când producerea ideilor și inovațiilor oamenilor creativi a devenit insuficientă în raport cu necesitățile socio-economice. Pentru ca în societate să existe un număr mai mare de oameni flexibili și inovativi, în perioada aceasta, creativității i se acordă un studiu mai profund. Multe publicații pe care le studiem astăzi conțin declarații că soluțiile trecutului nu mai funcționează și că este momentul să venim cu idei noi.

Trebuie să remarcăm că creativitatea este privită tot mai mult ca condiționare a dotării superioare, deoarece oamenii sunt identificați cu un potențial creativ sporit, trebuie să „genereze” ceva remarcant, în toate domeniile, inclusiv în cel al educației fizice și sportului, or, aceasta implică necesitatea de a exista interconexiuni între aptitudinile mintale superioare (inteligența), creativitate, aptitudinile motrice și cele biomedicale [1].

Varietatea de opinii privind definirea creativității este un fenomen obiectiv determinat de stadiul cercetărilor. Aproximarea punctelor de vedere este o consecință necesară și firească a diversității, care reflectă căutările divergente și aspirațiile de a defini creativitatea.

Relativ, *a crea*, semnifică: a efectua, a produce, a făuri, a inventa, a genera, a fi primul care dă viață unui personaj și joacă un rol, a compune, a zămisli.

Persoana care este caracterizată prin originalitate și expresivitate, are o imaginație bogată, generează idei inovatoare, este inventivă etc., este considerată o persoană creativă.

Noțiunea de creativitate are următoarele accepțiuni, în psihologie [2]:

- a) de conduită și acțiune creativă;
- b) de mod creativ sau structură a personalității;
- c) creativitate de grup, unde interacțiunea și comunicarea între membrii grupului generează idei noi și duc la rezultate creative (Fig. 1).

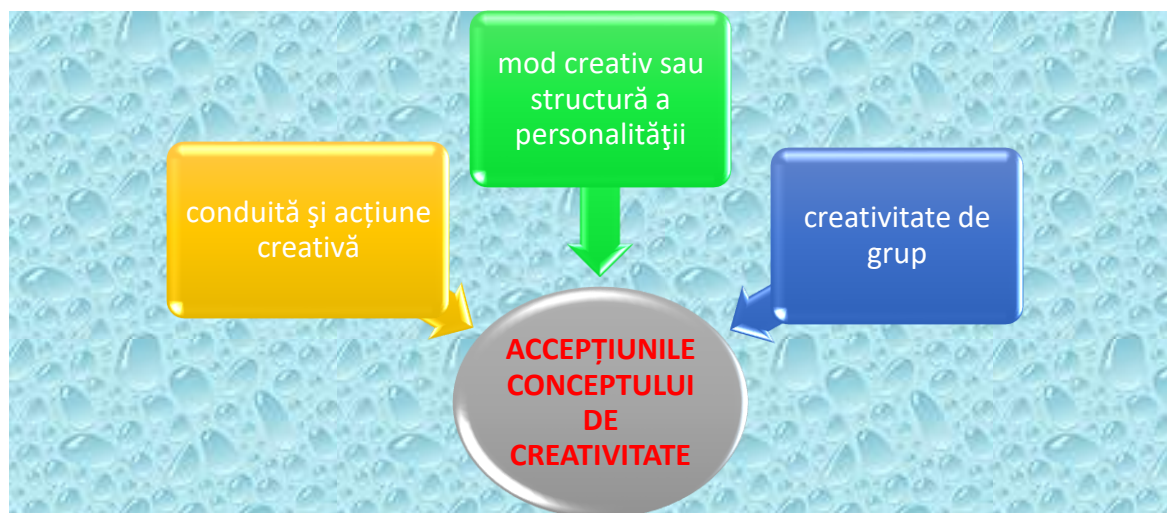

Fig.1. Accepțiunile conceptului de creativitate

Mentalitățile învechite, rutina, lipsa de receptivitate la nou sunt incompatibile cu un învățământ modern care își propune, în primul rând, cultivarea creativității, întrucât, putem conchide, prin afirmația lui E.P. Torrence [4], profesorii creativi creează creatori, pe câtă vreme cei necreativi formează reproductivi.

În prezent, cel mai important obiectiv al procesului de educație, presupune formarea personalității creative, inovative, cu un grad de gândire și imaginație sporit, precum și cu spirit de acuratețe, observație și exactitate în activitatea pe care o desfășoară, dar și inițiativă, gândire adecvată activității, gustul estetic, urmărind dezvoltarea capacităților de nivel maxim al potențialului uman. Soarta

umană va depinde, în măsură considerabilă de gradul școlii, precum și de educația tineretului care dispune de o gândire divergentă, dar și pragmatică.

Dezvoltarea creativității la viitorii specialiști din domeniul educației fizice și sportului, din punct de vedere curricular, constituie cea mai importantă finalitate a învățământului superior. Studentul, ca viitor specialist în domeniu posedă o manieră personală de înglobare în pregătirea/formarea incipientă. Această proiecție individualizată provine de la gradul de cunoștințe și atitudini pe care le are studentul, de propriul său stil de a studia, precum și de un contur determinat de înțelegere.

Unul dintre obiectivele procesului educațional, la etapa actuală, constă în formarea unei personalități creative, deschise, cu imaginație și gândire spațială dezvoltată, cu spirit de observație, acuratețe și precizie în lucru, inițiativă și independență în gândire, gust estetic, implicit urmărindu-se dezvoltarea capacităților la nivelul potențialului maxim.

Ca cerință a unei învățări de tip creativ este *problematizarea intensivă și sistematică*, crearea unei motivații superioare care să propulseze activitatea intelectuală a studentului și masterandului, să-i anime curiozitatea, aceasta urmând să caute situații pline de tensiune intelectuală.

Studentul/masterandul, fiind stimulat și dirijat în așa fel, încât efortul său intelectual în procesul învățării să depășească un anumit set format, să întrevadă o posibilitate de rezolvare mai interesantă, mai atractivă, mai elegantă și mai eficientă, va ajunge la eliberarea de stilul habitual, la abordările specifice stilului creator în învățare [5].

Având în vedere că abilitățile creative pot fi influențate, antrenate, cultivate, ni se pare oportun a menționa anumite premise ce pot fi considerate drept cerințe specifice învățării creative. Astfel, profesorul trebuie:

- ✓ să insufle studenților, prin modul de prezentare a informațiilor, prin stilul său de gândire, prin specificul solicitărilor formulate pentru studenți, o atitudine și un stil de gândire creator, liber, independent;
- ✓ să stimuleze și să orienteze gândirea studenților spre nou, spre neexplorat;
- ✓ să asigure o atmosferă permisivă, care să ofere studenților acel climat optim în manifestarea lor liberă, spontană, fără frică de a greși, de a primi sancțiuni, de a i se aprecia critic imediat opțiunea; să creeze o atmosferă de explorare independentă încrezătoare și netulburată;
- ✓ să direcționeze potențialul creativ al studenților spre acele zone în care ei au șansele cele mai mari de manifestare eficientă, de realizare efectivă.

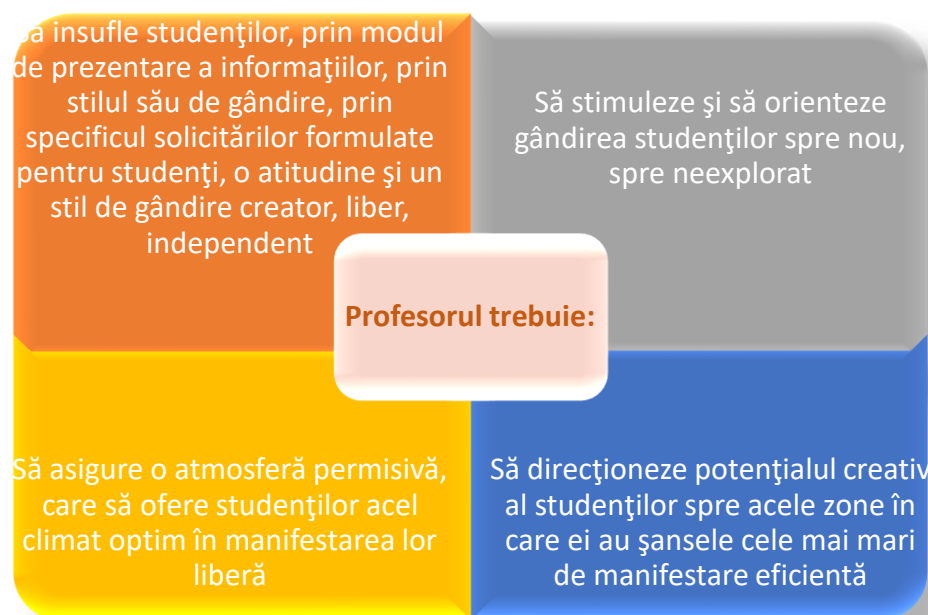

Fig. 2. Activitățile profesorului drept cerințe specifice învățării creative

Capacitatea tinerilor de a gândi independent, liber, responsabil, pentru a nu deveni victime ale formelor externe de control, ai factorilor distructivi este importantă. În fața acestor cerințe ale societății, creativitatea are un rol decisiv în ridicarea omului spre noi trepte de bunăstare, de cultură și civilizație, școlii superioare rezervându-se un rol bine definit, inclusiv prin dezvoltarea la masteranzi a capacităților creative. Conform unor statistici, până în prezent s-a utilizat doar 3% din inteligența omenirii, cauzele mai importante fiind analfabetismul și unele concepții ale școlii tradiționale, bazate, îndeosebi, pe predarea, memorarea și reproducerea cunoștințelor, neglijându-se dezvoltarea potențialului creator al studenților și însușirea de către aceștia a unor tehnici de învățare creativă.

În această circumstanță, susținem că numai nivelul educației naționale, capacitatea ei de a forma viitori creatori sunt factorii central, care evidențiază statutul de mâine al unei națiuni. Din această cauză, cultivarea creativității în sistemul de învățământ superior și dezvoltarea competențelor creative alături de competențele profesionale și manageriale este o cerință obligatorie a educației.

Datorită complexității învățării în domeniul sportiv, considerăm că se impune acordarea unei atenții deosebite creativității în cadrul procesului de pregătire a viitorilor specialiști din domeniul culturii fizice și sportului, prin identificarea principalilor factori de personalitate care o compun: inteligența, aptitudinile speciale, motivația și creativitatea [5].

Sportivii creativi vor trebui să fie capabili să-și însușească cu ușurință tehnica unui sport sau a unei probe sportive și să o adapteze propriei personalități, creând

astfel stilul propriu (de interpretare sau de execuție), cu condiția obținerii unor rezultate performante [5].

Cele menționate anterior ne-au permis să organizăm și să desfășurăm o anchetă pe bază de chestionar, având ca scop obținerea informațiilor referitoare la necesitatea pregătirii studenților și masteranzilor de la facultățile de educație fizică și sport prin creativitate.

La întrebarea, „Considerați că este necesară pregătirea viitorilor specialiști din domeniul educației fizice și sportului punând accent pe dezvoltarea creativității?”, 90 % dintre respondenți au răspuns da, 2 % că nu este necesar, iar pentru 8 % dintre persoane a fost greu de răspuns la această întrebare (Fig. 3).

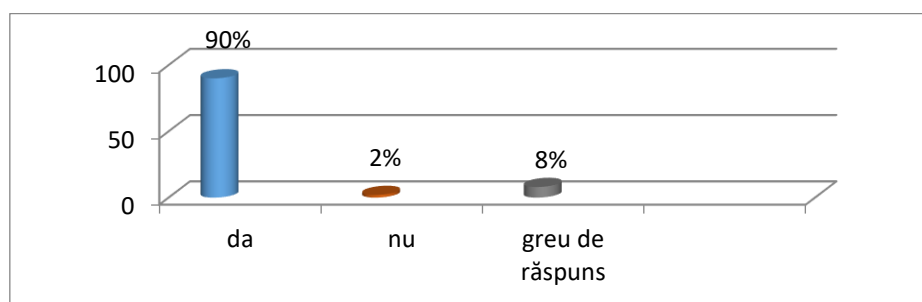

Fig. 3. Necesitatea pregătirii viitorilor specialiști din domeniul educației fizice și sportului punând accent pe dezvoltarea creativității

Aceste răspunsuri evidențiază și demonstrează că creativitatea are un rol important în activitatea specialistului de educație fizică și sport.

La capitolul propuneri privind activitățile ce ar dezvolta nivelul de creativitate a studenților, respondenții au propus: activități practice – 40%; schimb de experiență – 13%; introducerea în planul de învățământ a unei discipline care ar dezvolta creativitatea – 27%; participarea la traininguri – 15%, iar 5% nu au propus nimic (Fig. 4).

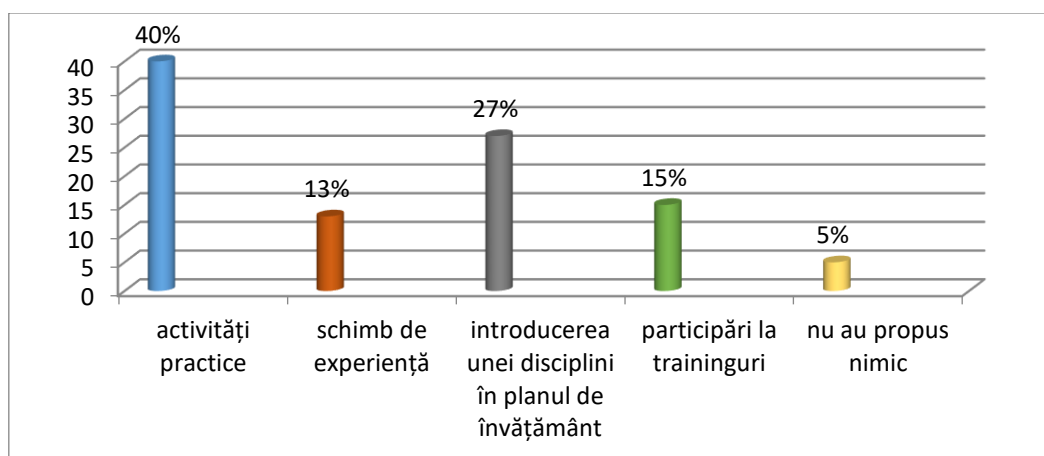

Fig. 4. Propuneri privind activitățile ce ar dezvolta nivelul de creativitate a studenților

Analizând aceste răspunsuri, observăm că un procent destul de mare au venit cu propuneri referitoare la perfecționarea nivelului de creativitate a managerilor, fapt ce demonstrează, încă o dată, că dezvoltarea creativității trebuie să aibă o importanță și un loc aparte în pregătirea specialiștilor din domeniul educației fizice și sportului.

Referitor la întrebarea „Considerați creativitatea un factor important în activitatea specialistului din domeniul educației fizice și sportului?”, 87% au răspuns da, 5% – nu și pentru 8% a fost greu de răspuns la această întrebare (Fig.5.).

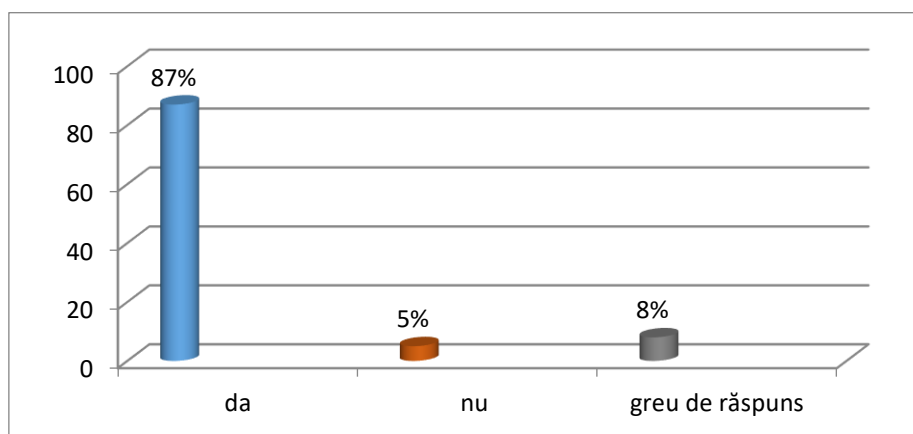

Fig. 5. Creativitatea un factor important în activitatea specialistului din domeniul educației fizice și sportului

Creativitatea este importantă în pregătirea viitorilor specialiști din domeniul educației fizice și sportului și pregătirea acestora trebuie să fie orientată în direcția dezvoltării creativității, element ce stă la baza formării unui profesionist.

Concluzii

Personalitatea creativă se structurează și se dezvoltă prin experiența creației. Tocmai de aceea este necesar de a pune accent pe dezvoltarea creativității la viitorii specialiști din domeniul culturii fizice și sportului, asigurând, astfel, pregătirea unor specialiști calificați.

În cadrul procesului de învățământ sunt formate în complex cunoștințe și priceperi necesare anumitor forme de activități de cultură fizică, de asemenea este determinat nivelul de dezvoltare a unor sau altor competențe și sunt corectate și formate calitățile individuale și cele de personalitate ale viitorului specialist.

În acest context, învățământul creativ reprezintă astfel o alternativă a învățământului reproductiv, de regulă pragmatic, învățământului de „cunoaștere a practicii” celui normativ (de execuție).

Învățarea creativă este direcționată spre stabilirea și dezvoltarea artei dirijării, care se manifestă doar în cazuri excepționale și în anumite condiții

praxiologice, acesta lărgeste aria de viziune a problemelor și a proiectărilor de variante și de rezolvare a lor.

În procesul de pregătire profesională a specialiștilor din domeniul educației fizice și sportului este necesar să se acorde o mai mare atenție dezvoltării potențialului creativ și activității de cercetare științifică, deoarece ele influențează progresul domeniului.

Bibliografie

1. Jigău M. *Copiii supradotați*. București: Societatea Știință și Tehnică, 1994, p. 57.
2. Moraru I. *Psihologia creativității*. București, EDP, 1997. 168 p.
3. Roșca A. *Creativitatea*. București: Enciclopedică, 1972. 139 p.
4. Torrance E.P. *Empirical validation of criterion referenced indicators of creative ability through a longitudinal study*. *Creative Child and Adult Quarterly*. In: *The Science of Human Innovation*, p.136-140.
5. Volcu I. *Pregătirea studenților și masteranzilor din domeniul educației fizice și sportului prin creativitate managerială*. În: Conferința științifică internațională a doctoranzilor. „Cultura fizică: probleme științifice ale învățământului și sportului”. Ediția a VII-A, Chișinău: USEFS, 2012, p. 183-187.